

Projev Winstona Churchilla ve Fultonu

(výtah)

5. březen 1946, Westminsterská kolej

Na základě celoživotní zkušenosti si mohu dovolit zamyšlení nad problémy, které na nás doléhají těsně po naprostém vítězství našich zbraní, a zároveň se pokusím ze všech sil zaručit, že všechno, čeho jsme dosáhli za cenu takových obětí a takového utrpení, zůstane zachováno pro budoucí slávu a bezpečnost lidstva.

Spojené státy v této chvíli stojí na vrcholu světové moci. Je to pro americkou demokracii slavnostní okamžik. Neboť s mocenským primátem jde ruku v ruce i odpovědnost vůči budoucnosti, jež probouzí hrůzu... Dnes se nám naskýtá jasná a lákavá příležitost, již se mohou chopit obě naše země. Odmítnout ji... by znamenalo na dlouho na sebe přivolat všemožné nekonečné výčitky... Musíme dokázat, že tváří v tvář těmto náročným požadavkům obstojíme, a jsem přesvědčen, že to dokážeme.

Aby nespočetné domovy mohly žít v bezpečí, musí být chráněny před dvěma mocnými bandity – válkou a tyraníí... Dnes nám do očí bije strašlivé zpustošení Evropy i s její celou zašlou slávou jako zničení velké části Asie. Když plány zlých lidí nebo agresivní choutky mocných států zničí na rozsáhlých územích strukturu civilizované společnosti, musí prostí lidé čelit obtížím, s nimiž si nedokáží poradit. Pro ně je všechno rozvráceno, rozbito, ne-li přímo rozdraceno na prach. Když tu stojím v dnešním klidném odpoledni, s hrůzou se děším pouhé představy toho, co se právě děje miliónům lidí a co se ještě stane v té době, kdy Země obchází hlad...

Byla již vytvořena světová organizace, jejímž hlavním účelem je zabránit válce. OSN, nástupkyně Společnosti národů, rozhodujícím způsobem posílena členstvím Spojených států a vším, co z toho vyplývá, už začala působit...

Bylo by nicméně nesprávné a neprozíravé svěřit utajované informace a zkušenosti, které jsou nyní společně známy Spojeným státům, velké Británii a Kanadě, světové organizaci, která je dosud v plenkách. Bylo by trestuhodným šílenstvím přehodit je jen tak na pospas dnešnímu rozvrácenému a nejednotnému světu... Nevěřím, že bychom všichni spali tak klidně, kdyby se situace vyvinula obráceně a nějaký komunistický nebo neofašistický stát si prozatím uchoval monopol na tyto strašlivé prostředky. Už pouhý strach z nich by mohl být snadno využit ke vnucení totalitních systémů svobodnému demokratickému světu s důsledky, jaké se vymykají lidské představivosti. Bůh to nedopustil a my jsme získali alespoň chvílku oddechu, abychom si udělali doma pořádek dřív, než tomuto nebezpečí budeme muset čelit...

Na místa teprve nedávno ozářená spojeneckými vítězstvími dopadl stín. Nikdo neví, jaké jsou v tuto chvíli bezprostřední úmysly sovětského Ruska a

komunistické mezinárodní organizace a jaké meze mají... jejich expanzivní sklony. Mám hluboký obdiv a velikou úctu k hrdinnému sovětskému lidu a svému příteli z dob války maršálu Stalinovi... Chápeme, že si Rusové potřebují zabezpečit západní hranice odstraněním všech možností německé agrese...

Je však mou povinností, abych vás seznámil s fakty, jak je skutečně vidím a předložit vám některé skutečnosti o nynější situaci v Evropě.

Od Štětína na Baltu až po Terst na Jadranu byla napříč celým kontinentem spuštěna železná opona. Za touto linií leží všechna hlavní města starých států střední a východní Evropy. Varšava, Berlín, Praha, Vídeň, Budapešť, Bělehrad, Bukurešť a Sofie, všechna tato proslulá města i s obyvatelstvem jejich zemí se ocitla v oblasti, kterou musím nazvat sovětskou sférou a všechna jsou vystavena nejen té či oné formě sovětského vlivu, ale i vysoké a v mnoha případech rostoucí míře ovládnutí z Moskvy. Jediné Athény – tedy Řecko se vši svou nehynoucí slávou – mohou svobodně rozhodnout o vlastní budoucnosti ve volbách konaných pod dohledem britských, amerických a francouzských pozorovatelů. Polské vládě ovládané Ruskem se dostalo povzbuzení, aby se neoprávněně zmocnila rozsáhlých německých území a právě probíhá masové vyhánění Němců, jehož hrozivý dosah si až dosud nikdo nedokázal představit. Komunistické strany, které v těchto zemích byly velice malé, získaly postavení a moc zdaleka přesahující počet jejich členů a ze všech sil se snaží prosadit totalitní vládu. Téměř ve všech případech byl nastolen policejní stát a prozatím nikde, s výjimkou Československa, neexistuje skutečná demokracie.

Turecko a Persie (dnes Írán) jsou hluboce znepokojeny a zneklidněny požadavky, jaké jsou na ně kladeny i tlakem, který na ně vyvíjí moskevská vláda. Rusové se ve svém okupačním pásmu v Berlíně právě pokoušejí vytvořit jakousi komunistickou stranu tím, že skupinkám německých levicových předáků udělují zvláštní výhody...

Jestliže se sovětská vláda pokouší na svém obsazeném území vytvořit prokomunistické Německo, způsobí tím nové vážné potíže v britském a americkém pásmu a poražené Německo si bude moci vybrat v dražbě mezi Sověty a západními demokraciemi... Tohle rozhodně nebude osvobozená Evropa, ze kterou jsme bojovali. A také to nebude Evropa uspořádaná tak, aby v ní mohl nastat mír...

V Itálii je vliv komunistické strany značně omezen tím, že je tato strana nucena podporovat požadavky, jež komunisty vyškolený maršál Tito vznáší na bývalá italská území na severním konci Jaderského moře. Přesto zůstává budoucnost Itálie na vážkách. A nikdo si nedovede představit obnovenou Evropu bez silné Francie... V celé řadě zemí vzdálených od ruských hranic a rozsetých po celém světě se vytvořily komunistické páté kolony a ty působí v naprosté jednotě a slepé poslušnosti pokynům, jež dostávají z komunistického ústředí...

Na základě toho, co jsem u našich ruských přátel za války spatřil, jsem přesvědčen, že nic neobdivují tolik, jako sílu a k ničemu nechovají menší úctu, než k slabosti, především vojenské. Z tohoto důvodu ztratila stará politika mocenské rovnováhy své oprávnění. Nemůžeme si dovolit... pohybovat se v mezích nepatrné převahy a tím se vystavovat možnosti, že by někdo mohl podlehnout pokušení a pokusit se o vzájemné změření sil...

Budeme-li se neochvějně řídit Chartou OSN a budeme-li vystupovat s vědomím klidné a střízlivé síly, která netouží po cizím území ani bohatství a nepokouší se svévolně ovládat lidské myšlení, spojí-li se všechny britské materiální i morální síly a přesvědčení s vašimi v bratrském svazku, cesty k budoucnosti zůstanou volné nejen pro nás, ale pro všechny, a nejen dnes, ale i po všechna příští staletí.

Zdroj: Winston S. CHURCHILL, *Druhá světová válka*, sv. VI., Praha 1995, s. 645-655.